

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

**GUDIKATUR DR.
GRETA MIFSUD**

Seduta tas-27 ta' April, 2009

Talba Numru. 331/2005

John Louis u Joanne konjugi Calleja

VS

Middlesea Insurance plc

It-Tribunal,

Ra l-Avviz tal-atturi li bih iddikjaraw illi bis-sahha ta' polza ta' assikurazzjoni tip *Motor Third Party Fire & Theft* is-socjeta' konvenuta kienet kopriet il-vettura proprjeta' tal-attur, Ford Mondeo, numru ta' registrazzjoni JSK125, u dan tramite s-socjeta' Fenici Insurance Agency Limited.

Illi fil-perjodu ta' validita' ta' din il-polza, u cioe' fl-14 ta' April, 2004, il-vettura tal-attur kienet giet misruqa minn San Giljan, u meta nstabet xi gimghat wara, fuq l-istess vettura kien hemm diversi hsarat ammontanti ghas-somma ta' elf u tlieta u disghin lira Maltin u hmistax-il centezmu (Lm1,093.15), illum ekwivalenti ghal elfejn,

hames mija u sitta u erbghin Euro u hamsa u tletin centezmu (€2,546.35).

U peress illi meta l-attur ha l-vettura tieghu ghat-tiswija, is-socjeta' konvenuta hallset il-vettura tal-kiri li kera l-attur waqt li l-vettura tieghu kienet ghat-tiswija, pero' qed tirrifjuta li thallas il-kont tal-*Panel Beater* u *Sprayer* ghal hsharat ikkagunati fuq il-vettura u ghax-xiri tal-*parts* necessarji ghax qed tghid li l-attur, meta nsterqitlu l-karozza kien kiser *General Condition* (4) tal-polza – *Care of Motor Vehicle* – “*the insured shall take all reasonable steps to safeguard the motor vehicle from loss of damage.*”

U peress illi interpellati jhallsu l-ammont sburzat mill-attur biex isewwi l-hsara in kwistjoni ammontanti ghas-somma ta' elf u tlieta u disghin lira Maltin u hmistax-il centezmu (Lm1,093.15), illum ekwivalenti ghal elfejn, hames mija u sitta u erbghin Euro u hamsa u tletin centezmu (€2,546.35) s-socjeta' attrici baqghet inadempjenti.

Ghalhekk, l-atturi talbu lil dan it-Tribunal jiddikjara u jiddeciedi illi mhux minnu illi l-attur kiser il-kundizzjoni numru (4), *Care of Motor Vehicle*, fil-polza in kwistjoni kif fuq imsemmi u allura l-attur kien kopert taht l-istess polza ghall-hlas tal-hsara li sofriet il-vettura tieghu numru ta' registrazzjoni JSK125 konsegwenza tas-serqa tal-14 t' April, 2004.

Konsegwentement tikkundanna lill-konvenuti jhallsu lill-attur, a bazi tal-istess *Motor Policy – Third Party Risks Fire & Theft* is-somma fuq imsemmija ta' elf u tlieta u disghin lira Maltin u hmistax-il centezmu (Lm1,093.15), illum ekwivalenti ghal elfejn, hames mija u sitta u erbghin Euro u hamsa u tletin centezmu (€2,546.35) jew kull somma ohra verjuri li dan it-Tribunal joghgbu jillikwida.

Bl-ispejjes inkluzi dawk taz-zewg ittri legali tas-6 ta' Mejju, 2004 u tad-9 ta' Awissu, 2004 u bl-imghax legali fuq is-somma dovuta mill-25 ta' April, 2004 sad-data tal-pagament effettiv.

Ra r-risposta tas-socjeta' konvenuta li eccepjet illi t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjes kontra l-atturi, stante li d-danni allegatament sofferti mill-atturi, kienu kkagunati minhabba nuqqas da parti tal-attur John Louis Calleja, bi ksur ta' *General Condition 4* tal-polza ta' assikurazzjoni in kwistjoni.

Minghajr pregudizzju ghal premess, l-atturi jridu jaghmlu prova tad-danni rejalment subiti minnhom.

Salv eccezzjonijiet ohra.

Ra x-xhieda tal-attur li huwa propjetarju tal-vettura bin-numru ta' registrazzjoni JSK125, illum mibdul ghan-numru JBG809 tal-marka Ford Mondeo. Ighid li l-polza ta' assikurazzjoni kienet *comprehensive* mas-socjeta' konvenuta tramite il-*Brokers* taghha Fenici Insurance Agency Limited. Il-perjodu tal-validita' tal-polza kienet tkopri il-perjodu bejn Ottubru, 2003 sa' Ottubru, 2004.

L-attur jispjega illi fl-4 ta' April, 2004 din il-vettura nsterqet minn hdejn il-McDonalds ta' San Giljan meta nizel ghal ffit minuti sabiex jixtri *chips* ghat-tifel tieghu. Kien pogga il-vettura tieghu bhala *double parking* u nizel ghand McDonalds flimkien mat-tifel. Wara xi hames (5) minuti nizlet il-mara mill-vettura sabiex tara jekk kienux lesti u dak il-hin kien hemm ic-cwieviet fl-*ignition* u sakemm hargu mill-McDonalds flimkien ma sabux il-vettura aktar, billi nel frattemp kienet insterqet. Mill-McDonalds seta' jara biss is-saqaf tal-vetturi. Jikkonferma ukoll li kien hemm nies ghaddejjin.

Kien ghalhekk li kien mar jaghmel rapport fl-Ghassa tal-Pulizija, fil-vicinanze. L-ghada ghamel il-*claim* mal-Fenici Insurance Agencies Limited u d-Direttur Joseph Perici Calascione kien qallu li l-ewwel kellhom bzonn ir-rapport tal-Pulizija, u setghu jhallsu lill-attur biss jekk il-vettura tibqa' ma tinstabx.

L-attur ikompli jispjega illi ffit granet wara kien ghaddej u ra l-vettura tieghu li kienet qed tigi misjuqa minn xi

persuna li ma kienx jaf min kien. Segwih u meta waslu hdejn Dar il-Mediterran kien dahal *wrong way* u ghalaqlu t-triq. Din il-persuna ndunat u harget tigr mill-karozza u harbet.

L-attur jispjega li mbaghad induna li l-vettura tieghu kienet giet danneggjata – kien hemm diversi daqqiet fil-*body*, il-*bumper* ta' wara kien miksut, ic-*cd player* kien maqlugh minn postu, parti mid-*dashboard* kien mkisser, kien hemm diversi toqob tas-sigaretti fis-*seats*, l-*ispare wheel* u l-*jack* kienu nieqsa, il-pum ta' wiehed mill-bibien kien imkisser u kien hemm xi affarijiet ohra zgħar.

Kien għalhekk li mar jagħmel rapport l-Għassa tal-Belt, izda ma kienx caqlaq il-vettura. Kienu talbuh sabiex jiehu l-vettura d-Depot sabiex jivverifikaw il-marki tas-swaba. Meta rega' ha l-karozza lura, kien informa lil Fenici li kien sab il-vettura, izda kienet iddanneggjata.

Is-sur Perici Calascione għan-nom tal-Fenici kien talbu li jehodha għand min kien ser isewwi l-vettura, u dan kien għad Karmenu's Garage, Hal Qormi u li kien ser jibgħat *Surveyor* minhabba l-hsarat u wara li dan ihejji r-rapport, kien seta' jawtorizza lill-attur sabiex isewwi. Sadanittant kien hallas *excess* ta' hamsa u ghoxrin lira Maltin (Lm25), u cioe' ekwivalenti għal tmienja u hamsin Euro u tlieta u ghoxrin centezmu (€58.23), u kien ukoll kera vettura ohra mingħand Butterfly Garage, għal liema kirja kellha thallas l-assikurazzjoni.

Il-vettura kienet isewwiet, izda mbagħad wara xi xahar kien kellmu t-Tellar, li kien Carmel Mifsud, u dan kien infurmah li l-assikurazzjoni ma kienitx hallsitu u kienu qed ighadduh biz-zmien.

Mar ikellem lis-sur Perici Calascione u dan wara diversi laqgħat irrabbja mieghu u qallu li kienet is-socjeta' konvenuta li kienet qed izzomm.

Kien għalhekk li mar għand is-socjeta' konvenuta li kienet infurmatu li ma kienitx disposta tkopri għall-ispejjes għaliex kien kiser l-kundizzjonijiet tal-polza. Minhabba

f'hekk kellu xi jghid ma' Perici Calascione u dan ghaliex ma kienx qallu l-verita'.

Ra x-xhieda ta' Joanne Calleja li tikkonferma dak kollu li xehed zewgha u zzid tghid ukoll li minhabba li s-socjeta' konvenuta kienet qed toponi li thallas, peress li nsistiet li kien tort taghhom ghaliex kienu traskurati meta hallew ic-cwieviet fil-karozza, u kien ghalhekk kellhom jinkarigaw Avukat.

Ra x-xhieda ta' Dr. Kenneth Grima li kkonferma li l-attur kien waqaf hdejn il-McDonalds ta' San Giljan u nizel sabiex jixtri u halla lill-mara u l-minuri fil-karozza. Peress li kien hemm hafna nies, kien dam u sadanittant, il-mara tieghu u t-tifel minuri nizlu mill-vettura, izda kienu hallew ic-cavetta fl-*ignition*. Malli hargu raw lill-karozza taghhom miexja u ndunaw li kienu serquha.

Kien ghalhekk li kien kiteb lil Fenici Insurance Brokers Ltd. ghaliex l-attur kien ghamel *claim*, izda s-socjeta' ma kienitx disposta li thallas lill-attur u dan peress ma kienx ezercita *reasonable care* meta halla c-cavetta fl-*ignition* tal-karozza.

Kien ghalhekk li wara li ghamel ricerka fuq diversi sentenzi Inglizi fuq il-kuncett ta' *reasonable care*, ighid li dawn kienu enuncjaw li anke meta persuna thalli c-cavetta fil-karozza u tillarga ghal ftit minuti, xorta l-polza ghandha tkoprih ghaliex ma japplikax il-kuncett ta' *reasonable care* kif hemm fil-*general conditions* tal-polza ta' assikurazzjoni.

Kien informa lis-sur Perici Calascione permezz ta' diversi ittri (6 ta' April, 2004 u d-9 ta' Lulju, 2004), fuq dawn is-sentenzi u kien qabel mieghu, tant hu hekk li kienu krew u hallsu il-kirja ta' vettura ghall-attur sakemm issewwiet tieghu, ghaliex wara li nsterqet kien ra l-attur stess u rnexxielu jgibha lura.

Ix-xhud ikompli jispjega li Perici Calascione kien infurmah li kien jiddependi fuq is-socjeta' konvenuta biex tigi finalizzata l-*claim*. Kien ghalhekk li kiteb lis-socjeta' konvenuta fid-9 ta' Awissu, 2004, izda dawn ma kienux

qablu mal-argument tieghu u ghalhekk kellu jiftah kawza, fejn qed jitlob l-excess li hallas, kif ukoll l-hsarat li garbet il-vettura wara li nsterqet. Kien jitkellem ma' Patrick Muscat, izda ma kienux irrispondew b'ittri.

Ra x-xhieda ta' Denise Gauci Condorato li tokkupa l-kariga ta' *Senior Executive* mas-socjeta' konvenuta, u tikkonferma li kien hemm *claim* minghand l-attur peress li hu kellu polza ta' assikurazzjoni mas-socjeta' Fenici Insurance Agency Ltd., li hija agent taghhom bhala *comprehensive*.

Tghid li huma ma kienux disposti sabiex jonoraw il-*claim* tieghu u dan minhabba li l-hsarat li garbet il-vettura, meta kienet insterqet, u ukoll la darba l-attur kien halla c-cwieviet fil-karozza, ma kienx ezercita *reasonable care* skond il-kundizzjoni numru 4 tal-*General Conditions* tal-polza ta' assikurazzjoni.

Tghid ukoll illi l-Fenici Insurance Agency Ltd. qatt ma setghet taccetta l-*claim* diment li ma kienx hemm l-awtorizzazzjoni da parti tas-socjeta' konvenuta.

Ra l-atti u d-dokumenti esebiti.

Ikkunsidra

L-attur qieghed jitlob li jithallas tad-danni li soffriet il-vettura tieghu, meta nsterqet u ghal liema ammont qed topponi il-hlas is-socjeta' konvenuta, peress li qed jigi eccepit li l-attur ma ezercitax kura ragjonevoli u ghalhekk ma kienx gie kopert ghal tali danni, bil-polza ta' assikurazzjoni tieghu.

Ghandu jigi ssottolineat li l-attur kien assikurat ma' Fenici Insurance Brokers Limited, li kienu qed jagixxu bhala *Brokers* tas-socjeta' konvenuta.

Il-vettura tal-attur kienet instrqet wara li waqaf ghal ftit hin ghand McDonalds ta' San Giljan u kien halla lill-mara u lit-tifel tieghu fil-vettura. Huwa minnu li kien halla c-cwieviet ukoll fl-*ignition*, izda dak il-hin kien ghad hemm martu u t-

tifel, li ddecidew li jinzlu biss wara li dam biex jixtri u hadu hsiebu.

Kienet kwistjoni biss ta' ftit sekondi u sakemm imxew sal-vettura ma sabuhiex hemm aktar.

L-attur qed jitlob il-hlas tad-danni ghaliex sakemm rega' sab il-vettura tieghu u kien ghamel ir-rapport tas-serq, sab li l-vettura kienet giet danneggjata. Kien hemm diversi daqqiet fil-body, il-bumper ta' wara kien miksuri, ic-cd player kien maqlugh minn postu, parti mid-dashboard kien mkisser, kien hemm diversi toqob tas-sigaretti fis-seats, l-ispare wheel u l-jack kienu nieqsa, il-pum ta' wiehed mill-bibien kien imkisser u kien hemm xi affarijiet ohra zgħar.

Mill-provi prodotti jirrizulta li Fenici Insurance Brokers Limited ma kienitx qed ssib problema sabiex thallas dawn id-danni u sahanisitra kienet bagħtet Surveyor u kienet ukoll hallset għall-kiri ta' vettura mill-attur sakemm isewwiet il-vettura assikurata. Kien hawn li bdew il-problemi ghaliex is-socjeta' konvenuta kienet qed tinsisti li ma kienitx disposta li thallas lill-attur ghaliex dan kien kiser l-kundizzjoni numru 4 tal-General Conditions tal-polza li kien jikkontempla:-

“The Insured shall take all reasonable steps to safeguard the Motor Vehicle from loss or damage and to maintain the Motor Vehicle in roadworthy and efficient condition and the Company shall have at all times free and full access to examine the Motor Vehicle or any part thereof. In the event of an accident or breakdown the Motor Vehicle shall not be left unattended without proper precautions being taken to prevent further loss or damage and if the Motor Vehicle be driven before the necessary repairs are effected any extension of the damage or any further damage to the Motor Vehicle shall be excluded from the scope of the indemnity granted by this policy unless accepted by the Company.”

Il-punto di partenza huwa li meta assikurat jiffirma polza ta' assikurazzjoni, dan ikun irid jagħmlu u jidhol għalih in

bona fide, u din l-istess klawsola tkopri dawk ir-riskji li talvolta m'humix mahsuba li jsehhu mill-assikurat a pregudizzju tieghu.

B'din il-polza, l-assikurazzjoni qed tippretendi li fi kwalsiasi mument, l-assikurat taghha jezcita dik il-kura ragjonevoli biex jissalvagwardja l-vettura tieghu. Ghalhekk, il-fatt li halla ic-cwieviet fil-vettura u nizzel minnha, ghandu dan iwassal biex jigi kopert taht il-polza li kellu?

Il-fatt, hu li l-attur illarga mill-vettura tieghu u halla c-cwieviet tieghu fiha, izda huwa minnu ukoll li halla lill-martu u lit-tifel tieghu fil-vettura. Kien meta dawn illargaw u ma hadux ic-cavetta magghom li nsterqet il-vettura.

Illi huwa accettat bhala principju ewlieni tad-dritt, li l-qofol tal-kuntratt ta' assikurazzjoni huwa dak li jhares lill-assikurat mir-riskji ta' grajjiet mhux mahsuba li jsehhu bi hsara ghall-istess assikurat. Ghalhekk, minn dan tohrog ir-regola generali li mhux rilevanti jekk it-telfa titnissel mit-traskuragni tal-assikurat (sakemm il-polza ma tkunx espressament rabtet lill-assikurat bl-obbligu tal-kura ragjonevoli), imma l-assikurazzjoni ma tkoprix hsara li l-assikurat igib b'idejh u ghax irid hu. Kemm hu hekk inghad li ***“the general rule excludes only losses caused deliberately by the insured himself. The fact that his wife or employee, for example, intentionally destroys property he has insured does not prevent the insured who is not a party to the act from recovering”*** Wara kollox, ghamil bir-rieda ta' terza persuna jista' jkun ghal kollox accidentali ghall-vittima ta' dak l-ghamil jew ghall-assikurat innifsu.¹

Tenut kont ta' dan, l-attur ma kellux intenzjoni li ma jiehux kura tal-vettura tieghu u meta halla c-cavetta fil-vettura tieghu dan kien minhabba li kien halla lill-martu hemmhekk u ghalhekk per konsegwenza ma kienx hemm ghalfejn ta' kura, u cioe' li jiehu c-cwieviet mieghu. Oltre minn hekk, kien ghamel *double parking* u kien aktar

¹ Edwin Scicluna et. vs Fogg Limited noe (15/04/2004 PA)

opportun li jhalli c-cwieviet hemmhekk, jekk kien jinqala' l-bzonn li martu jkollha tressaq il-vettura.

Kienet martu li llargat mill-vettura, bl-icken hsieb li din kienet ser tinsteraq fi spazju ta' ffit sekondi, izda kienet negligenti meta telqet minghajr ma hadet ic-cwieviet maghha. L-attur per se ma kienx il-persuna li kkontribiwixxa ghas-serq u lanqas kien qed jippretendi li dan jigri meta halla c-cwieviet, ghaliex kien hemm terza persuna fil-vettura u ghalhekk ma hemm l-ebda raguni ghaliex m'ghandux jigi kopert taht il-polza ta' assikurazzjoni tieghu.

Ghalhekk gie stabbilit illi l-vettura nsterqet minghand l-attur kontra r-rieda tieghu. Is-serqa kienet tikkostitwixxi element essenzjali u kostitutiv tal-ghamla ta' riskju li l-istess vettura kienet koperta ghaliha bil-polza ta' assikurazzjoni. Is-serq, ghalhekk, huwa l-kawza vera tar-riskju assikurat. Kien meta l-vettura kienet tinstab ghand il-hallelin li gew kkagunati d-danni u ghalhekk peress li d-danni sehheq waqt li l-vettura kienet ghadha misruqa dan jista' biss jigi interpretat bhala "riskju eccetwat".²

Tista' tghid li kwazi kull serqa ta' vettura tkun akkumpanjata b'xi ghamla ta' hsara kawzata minn min ikun seraqha (imqar jekk biex jisgassaha jew biex jiehu xi partijiet minnha jew jekk jahbat biha hu u jsuqha).

Bil-kundizzjoni numru 4 tal-polza, l-assikurazzjoni kienet tippretendi li tkopri r-riskju tas-serq diment li giet ezercitata l-kura da parti tal-assikurat. Gie stabbilit, li meta nsterqet il-vettura ma kienx tort tal-attur u meta agixxa u ghamel *claim* kien dejjem in *bona fede*.

Oltre minn hekk, id-danni li garbet il-vettura waqt li kienet misruqa, mhux bl-agir tal-assikurat, izda minn min seraqha. Ghalhekk la darba s-serq huwa l-kawza vera, l-assikurat huwa moghti l-jedd li jitlob hlas taht il-polza, ghaliex is-serq jirrapprezenta l-kawza vera, imma mhux l-agent attwali, tal-grajja li minnha jkun garrab il-hsara.

² Edwin Scicluna vs Fogg Limited noe. (15/04/2004 PA)

Kopja Informali ta' Sentenza

Ghaldaqstant, dawn id-danni per konsegwenza ta' serq ghandhom jitqiesu bhala *excepted risk* u l-attur ghandu jigi kopert taht il-polza tieghu.

Dwar l-eccezzjoni fuq il-*quantum* tad-danni, it-Tribunal josserva li minkejja li tqajjmet din l-eccezzjoni u minkejja li l-attur isemmihom biss u lanqas esebixxa xi rcevuti jew dokumentazzjoni dwar kif ikkalkola d-danni li qed jippretendi, dawn pero' ma gew realment ikkontestati mis-socjeta' konvenuta allavolja l-ammont reklamat gie guramentat mill-attur.

Ghal dawn il-motivi, it-Tribunal jaqta' u jiddeciedi billi jilqa' t-talbiet attrici.

Bl-ispejjes u l-imghax kif mitluba.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----